

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАКОПИЧУВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

студент гр. Фмс-41/3с **Барикіна Н.І.**
Сумський державний університет (Україна)

Перехід до ринкової економіки вимагає змін у будь-якій соціально-економічній сфері. Пенсійне забезпечення не є винятком. В Україні і до сьогодні використовується переважно лише солідарна система пенсійного страхування, хоча відповідно до законодавства пенсійна система нашої країни має працювати як трирівнева пенсійна система. Все це свідчить про актуальність даного питання в сучасних умовах розвитку економіки.

Проблемам пенсійного забезпечення були присвячені праці таких вчених, як Е.Лібанова, І.Гнибіденко, В.Федосов, М.Папів, Б.Надточій, В.Яценко, В.Опарін, В.Яценко, В.Бессараб, Б.Зайчук, А.Нечай, тощо. Проте питання впровадження загальнообов'язкової накопичувальної пенсійної системи залишається невирішеним і потребує подальшого розгляду.

Загальнообов'язкове накопичувальне пенсійне страхування передбачає обов'язкові відрахування від заробітної плати громадян, які будуть спрямовуватися на особисті рахунки. При досягненні людиною пенсійного віку вона зможе отримувати ці кошти, а до того моменту кошти будуть інвестуватись в економіку країни, примножуючи свою вартість. Умова запровадження системи згідно законодавства - бездефіцитність бюджету ПФУ, та за роки незалежності профіциту бюджету ПФУ не було встановлено.

В накопичувальній системі пенсійного забезпечення виділяють соціальну та економічну складові. Вони забезпечать переваги як для застрахованих осіб так і для держави. Соціальний фактор полягає в отриманні визначеного додаткового розміру пенсійних виплат у майбутньому застрахованими особами. А економічне значення для держави полягає в першу чергу в тому, що при якісному та вдалому використанні цих коштів як інвестицій, можна забезпечити розвиток економіки.

Внески працівників до загальнообов'язкової накопичувальної системи у країнах різняться – від 2% у Естонії, 2,5% у Швеції, до 10% у Казахстані від заробітної плати [1].

З міжнародної практики можна дослідити, що в залежності від того, на кого буде покладено обов'язок ведення обліку усіх учасників накопичувальної системи, виділяють централізовану та децентралізовані системи. Відповідно при централізованій - функція обліку покладена на державну установу, при децентралізованій – облік здійснює адміністратор недержавного пенсійного фонду. В багатьох країнах таких як Китай, Польща, Сінгапур, Швеція ведення обліку здійснює саме державна установа, інколи, коли в країні невелика кількість учасників цієї системи, дану функцію перекладають на приватну компанію, як це використовується у Естонії. Децентралізовану систему використовують в таких країнах як Австралія, Угорщина та інших.

В Україні пропонується введення в дію на декілька перших років централізовану систему обліку, адміністрування в якій буде здійснювати Пенсійний фонд України. А згодом ПФУ передасть свої функції обліку на недержавні пенсійні фонди, але буде продовжувати надавати послуги тим учасникам, які не перешли до НПФ. Для України такий варіант є оптимальним, тому що в сучасній державі довіра до недержавних фінансових установ занадто низька. Перехід необхідно здійснити лише через декілька років, коли люди будуть мати більшу довіру до даної системи.

Що стосується саме управління отриманими коштами, то більшість країн надає таке право приватним компаніям. Там де це право належить державній установі виникають постійні дискусії чи отримують кошти максимальний приріст, проте це може забезпечити сталий економічний розвиток. При «найкращому розкладі» за управління коштами приватними компаніями, учасники можуть самостійно вибирати навіть в які саме активи буде здійснено інвестування. Прикладом такої системи є Швеція. Проте зрозуміло, що на етапі створення накопичувальної системи, очікувати, що управління буде саме таким малоймовірно. Проте враховуючи недовіру до приватних компаній можливо стверджувати, що і застраховані особи отримають «більше спокою» при здійсненні інвестування державною установою, і ці кошти зможуть бути спрямовані на розвиток економіки.

Враховуючи вищезазначене можна зробити висновки, що в Україні необхідно продовжувати пенсійне реформування і впровадити трирівневу систему пенсійного страхування. Соціальні прояви функціонування системи можна буде оцінити тільки коли перші її учасники досягнуть пенсійного віку, проте економічні наслідки для держави з'являться в перші ж роки.

Перевагами даної системи будуть: зменшення довгострокових видатків бюджету на пенсійну систему; більша довіра українців також і до НПФ; зменшення «тіньової» економіки. А отже, держава повинна забезпечити простоту, надійність і прозорість накопичувальної системи, здійснити відповідні зміни в законодавстві, щоб надати поштовх не тільки для формування нової свідомості наших громадян, а і розвитку економіки.

1. Аналіз пропонуваної обов'язкової накопичувальної системи// Проект розвитку фінансового сектору/USAID. – Лютий 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://finrep.kiev.ua/download/pillar2paper_parliamenthearings_feb2011_ua.pdf.

Науковий керівник: к.е.н., ст. викладач Похилько С.В.